

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
1. BÖLÜM	
EMPERYALİST SALDIRI-MİLLÎCİ (ULUSALCI) DİRENİŞ	11
İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA DÜNYA	13
Amerika Birleşik Devletleri	14
Ortadoğu	19
Arap Dünyası	24
İran	28
Türkiye	28
SOĞUK SAVAŞ SALDIRISINDA ORTADOĞU	32
ABD'nin Kuşatma Politikası	38
Ortadoğu'ya Saldırı Başlıyor	42
İranda Darbe: Herkesin Bildiği Sır	42
Ortadoğu NATO'su Kurma Çabaları	56
Ortadoğu Komutanlığı Projesi	58
Mısır'da Darbe ve Nasır	66
J. Foster Dulles'in Bölgeyi Ziyareti	71
Kuzey Kuşağı Projesi	78
Bağdat Pakti'nin Kuruluşu	82
Irak'ta Soğuk Savaş Demokrasisi	85
Bağdat Pakti'nin Kuruluşu ve Tepkiler	86
Türkiye-Suriye Krizi	92
Sıfıra Sıfır, Elde Var Sıfır	105
ORTADOĞU'DA TARİHSEL DÖNÜŞÜM:	
MİSİR'DA "REİS" CEMAL ABDÜL NASİR İKTİDARDA	106
"Hür Subaylar" Darbesi, ABD'yle İlişkiler	108
Bandung'da Batı ve Türkiye	116
ABD-Mısır İlişkilerinde Bunalım	123
Nasır Çeklerden Silah Satın Alıyor	124
Nasır Çin Halk Cumhuriyeti'ni Tanıyor	128
Baraj Krizi	129

Kanalın Millileştirilmesi	131
Savaş: Mısır'a Üçlü Saldırı	137
Türkiye ve Süveyş Savaşı	140
Arap Dünyasında Tepkiler	144
EISENHOWER DOKTRİNİ	148
Doktrinin İlk Uygulaması:	
Kral Hüseyin'e CIA Desteği	154
Hedefte Suriye	163
Operation Straggle	166
CIA Tek Başına Deniyor: Operation Wappen	168
Suriye'yi İşgal Planları	171
Henderson Bölgede: Tetikçiler Göreve	174
Türkiye Tek Başına	180
İşler Karışıyor	190
EMPERYALİZME AÇILAN KAPI:	
"ULUSALCI SOL" YÜZÜNÜ GÖSTERİYOR	201
Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin (BAC) Kuruluşu	201
Irak'ta Devrim	206
Deli Gömleği Giydirilmiş Ülke Lübnan:	
İç Savaş ve Amerikan İşgali	209
İngiliz Paraşütçüler Ürdüne, Amerikan Askerleri Körfeze	225
Türkiye de Devrede	225
Türkiye-İsrail İlişkileri: "Hayalet Pakt"	228
Lübnan'da "Çözüm" ve Bölgede Yeni Denge	231
Irak'ta Kasım'a Karşı Darbe ve Komünist Katliamı	246
2. BÖLÜM	
ULUSALCILARIN YENİLGİSİ, EMPERYALİST SALDIRIDA	
İKİNCİ EVRE: KUŞATMA VE ÇÜRÜME	251
ABD'DE YENİ STRATEJİK YÖNELİM:	
KUŞATMA, YEREL TETİKÇİLERİ KULLANMA,	
ÇÜRÜTME SİYASETİ	253
İsrail Devrede	262
Savaşa Doğru	267
İsrail'in Altın Vuruşu: Altı Gün Savaşı	271

MİLLİYETÇİLİĞİN VE NASYONAL SOSYALİZMİN KÖR KUYUSUNDA ARAP DÜNYASI	273
“ARAP SOSYALİZMİ”	278
Öteki Güçler	317
Ulusal Solun Bilançosu	321
Sol Milliyetçiliğin Türkiye’deki Yansımaları	324
TETİKÇİ KUŞATMASINDA ORTADOĞU	327
Nixon Doktrini ve Kissinger Siyaseti	333
Arap İşbirlikçileri İntikam Saldırısına Geçiyor	337
Ürdün’de ‘Kara Eylül’ Günleri	337
Mısır Düşürülüyor	341
Sedat, Sovyet Askeri Personelini Kovuyor	346
Kissinger’in Kör Kuyuya Attığı Taşı Çıkarmaya Çalışan Sedat	348
ORTADOĞU’DA YENİDEN SAVAŞ	351
LÜBNAN’DA İNTİKAM ARAYIŞI, YENİDEN İÇ SAVAŞ	366
CARTER, CAMP DAVID, KÖRFEZ’DE YENİ SALDIRGANLIK	376
Sedat, Knesset’te	379
Camp David Anlaşmaları	380
Körfez’e Carter Doktrini	383
Acil Müdahale Gücü	387
Bölgesel Üsler ve Yardım Arayışı	388
Türkiye Yeniden Devrede	389
12 Eylül Darbesi	391
Körfez Sıcaklığında Türkiye	393
Yeni Tetikçi Saddam, İran Üzerine Sürülüyor	395
Reagan’dan da “Barış” Planı	398
Lübnan’da “Nihai Çözüm” Saldırısı	399
3. BÖLÜM	
ADIM ADIM İŞGAL VE YENİDEN DİRENİŞ	405
ABD DÜŞMAN ARİYOR	407
Arap Dünyasında Uzlaşma Arayışları	410
Saddam’ın Kuveyt’i İşgali ve Birinci Körfez Krizi	414
ABD Irak’ı Vuruyor: Körfez Savaşı	419
Türkiye Yalvar Yakar Fedailik Peşinde	420

YENİDEN İŞGAL, YENİDEN DİRENİŞ VE BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ (BOP)	429
İsrail-FKÖ Sorununda Yeni Bir Evreye Doğru: Oslo Görüşmeleri	431
FKÖ'ye İsrail Saldırıları	436
KÖLELEŞTİRME OPERASYONU: İŞGAL VE DİRENİŞ	438
11 Eylül Saldırısı	440
Afganistan'a Saldırı	442
Ortadoğuda Suskun Bekleyiş	444
Türkiye Kıpır Kıpır	447
İRAK'IN İŞGALİ VE DİRENİŞ	458
YENİ HEGEMONYA ARAYIŞI: BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ	465
TÜRKİYE NEREYE...	489
Türkiye'de Kriz	492
SONUÇ YERİNE	499
4. BÖLÜM	
SON SÖZ: VE NİHAYET YENİDEN İSYAN!	507
Dizin	527

ÖNSÖZ

Bu kitabın ilk baskısı 2006 yılında Ceylan Yayınları tarafından yapıldı. O zamandan bugüne, Ortadoğu, Türkiye ve ABD içinde ve arasında önemli değişiklikler meydana geldi; isyanlar çıktı, iç-savaşlar yaşandı, rejimler devrildi, yeni iktidarlar kuruldu, askeri müdahaleler yapıldı; kısacası, bölgede kartlar yeniden karıldı, kökenleri Birinci Dünya Savaşı'na dayanan statükoda büyük kırılmalar oluştu.

Bütün bunları, kitabın bu basımına eklenen son bölümde ana hatlarıyla ele aldık. Bölgedeki yeni süreç devam ediyor ama bu arada bazı gerçekler de iyice su yüzüne çıktı.

Birincisi, sistemik faktörlerin belirleyici olduğu gerçeğinin bir kez daha gözler önüne serilmesi oldu. Örneğin, ABD'de bütün kötülüklerin anası gibi resmedilen George Bush ve "neo-con" kadroların iktidarı yitirmelerine ve onların düzen içi antitezini oluşturmuş Obama'nın başkanlığa seçilmesine karşın, temelde hiçbir şey değişmedi. Her iki yönetimin de arkasındaki sistemik güç olan finans kapital, hükmünü bütün yıkıcılığıyla icra etmeye devam etti.

Benzer durum Türkiye'de de görülüyor. Erdoğan-AKP hükümeti, içerideki iktidar mücadelesini kazandı; düzen yapılanmasında, YÖK'ten HSYK'ya, Genel Kurmay'dan Çankaya'ya, Milli Eğitim'den Kürt sorununda "açılım"a, burjuvazinin iç dengelerinden farklı resmî ideolojinin oluşturulmasına, yeni düzenlemeler ortaya çıktı ama bölgeye ilişkin yaklaşımlarda ve ABD ile ilişkilerde, yani dış politikada esaslı farklılıklar gerçekleşmedi.

ABD'nin kendi saldırganlığına uydurduğu "hümanist emperyalizm" kılıfı son olaylarla yeniden gündeme geldi, burada bir değişiklik ortaya çıkmadı. AKP hükümeti ise, bu kılıfa bir de "yerellik maskesi" takmaktan başka bir "yenilik" getirmede dış politikasına. Bu maske hizmeti, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, sivil askeri, sağcısı solcusu, bütün hükümetlerden beklenen asıl misyon olmuştur ve her biri kendi üslubunca bu rolü oynamaya çaba göstermiştir. AKP'yi bütün ötekilerden ayıran, bu rolü, fazla rol kesmeden,

doğallıkla, bir ideolojik ve kültürel uyumla, görece içselleştirilmiş biçimde daha başarıyla uygulayabilmesidir.

Ve yine her zaman olduğu gibi, bu hizmeti sunarken, karşılığında, Kürt sorununda destek aranmıştır ve kendini “darı ambarı”nda sanan Türk milliyetçilerinin Osmanlılık hayalleri depreşmiştir. Bu noktada da belki tek farklılık, bu sefer MÜSİAD burjuvazisinin, hem yeni düzenden ganimet elde etme, hem pazar bulma, hem de enerjiden pay kopartma düşlerinin sürece katılmasıdır.

Su yüzüne çıkan öteki iki gerçeklik ise, zalimlerle işbirlikçilerinin sonsuza dek oturduklarına inandıkları tahtlarında tutunamadıklarıdır ve kadim topraklarda her şeye karşın direniş geleneğinin sürüyor olmasıdır. Bunun, taşlar yerine oturana, “ayaklar baş olup insan tümüyle baştan yaratılana” kadar süreceği bir kez daha doğrulanıyor.

Bu kitabın ilk baskısının son sayfasında şöyle demiştik: “Elinizdeki kitap, bugünün karanlığını anlamak ve bu tünelden geleceğin ışığına bakabilmek için geçmişin düğümlerini çözüp giz perdesini kaldırmak amacıyla yazıldı.” Artık bugün diyebiliriz ki, tünelin ucundaki ışık şimdi daha yakın ve parlak ama tünel hâlâ zifiri tuzaklarla dolu. Şayet kitap, okurun yoluna biraz olsun ışık tutabilirse, gerçeğe ulaşmak için çıktığı yolculukta bilgi kirliliği ve kara propagandayla karartılmış güzergâhını bir nebze aydınlatabilirse, amacına ulaşmış olacaktır.

Düzenin her köşe başını tutmuş hizmetlilerinin, görmezden gelme, haberdar etmeme, raflarda kaybetme gibi engellemelerine ve okur önyargıları gibi manialara karşın bizim kumaştan yazarların yazdıklarını topluma ulaştırmaya çalışmak, devasa bir iştir; özveri dayatır, cesaret gerektirir, insanın bilgi edinme hakkına adanmışlık ister. Bugün bu görevi üstlenmeye, bu zorlukları göğüslemeye kalkan Yordam Kitap’a, Hayri Erdoğan’a ve yayınevi çalışanlarına, kitaba emeğini katan Volkan Alıcı’ya ve matbaa emekçilerine teşekkür ediyorum.

Haluk Gerger

Ankara, 25 Eylül 2012

1. BÖLÜM

EMPERYALİST SALDIRI-MİLLÎCİ
(ULUSALCI) DİRENİŞ

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA DÜNYA

Emperyalist güçlerin 1939 yılında başlattığı ikinci büyük paylaşım savaşı, insanlığa görmediği bir felaket yaşattı. Savaş teknolojinin yıkıcılığıyla birleşen kapitalist kâr, tekelci denetim, finansal sömürü ve emperyalist tahakküm güdülerini, insanlığı yıkımın eşğine getirdi. Gökyüzü yarılmış, yeryüzü ateş ve kanla kavrulmuştu yıllar boyu. Sadece bu savaşın en masum tarafı Sovyetler Birliği'nde 27 milyon insan ölmüştü. Faşist saldırganlığın kasıp kavurduğu dünya, hemen ardından, savaşların en büyüğünün yıkımıyla vurulan insanlığın dramına tanık olmuştu.

Savaş sonrasında sosyal, politik, ekonomik kaos bütün yıkıcılığın bir karabasan gibi çökmüştü yeryüzünün üstüne. Ne var ki bu kez, sıradan insanlar, halklar, emekçiler ve işçiler ayakta idi, kendi yazgılarını belirlemek kararlılığıyla isyanlardaydı. Bir iki kuşak içinde, faşizm, iki paylaşım savaşı ve sömürgeciliğin kanla yazılmış yalanlarıyla örselenmiş insanlar her yerde, eskiyi yıkmaya ve yeni bir hayat inşa etmenin devrimci eylemi içindeydi. Bir yanda sömürgeciliğin kanlı girdabından kurtulmaya kararlı mazlum halklar, öte yanda kapitalist sömürü, baskı, savaş cenderesi içinden kurtuluşu yönelen işçi ve emekçiler egemenlerin dünyasını sarsmaktaydı. Tarihin görmediği bir sosyal devrimler çağının doğum sarsıntısı yer kabuğunu patlatmakta, özgürlüğün doğumunu haber vermekteydi. Devrim hayaleti olanca görkemiyle ufukları aydınlatıyordu. Asya'dan Afrika'ya, Amerika'dan Avrupa'ya, kadınlar ve erkekler, yaşlılar, gençler ve çocuklar, siyah derili kara yazgılılar, beyazlar, çekik gözlüler, her dilden, dinden, ırktan insanlar, bugün çoklarıncı hayal bile edilemeyecek biçimde eskiyi yıkmaya, yeniyi, daha iyi bir hayatı, bağımsızlığı, özgürlüğü, eşitliği kurmaya yürüyordu.

Rahatlıkla söylenebilir ki bu, bugünün şanssız genç kuşaklarınca hiç bilinmeyen, hatta düşünemeyen, öteki kuşakların çoğunluğunca da neredeyse tümüyle unutulmuş bir süreç değildi yalnızca; aynı zamanda, o zamana dek görülmedik ölçülerde, tarihin tanıklık etmediği büyüklükte, yaygınlıkta, hareketlilikte, kararlılıkta, yığınsallıkta ve bilinçte bir insanlık ayaklanmasındaydı. Bu kez hayalet, devrim hayaleti, yerel özellikleri, dinamikleri ve biçimleriyle, mavi gezegenin her bir yanının üzerinde dolaşıyordu, yer yerinden oynuyordu ve egemenlerin yüreklerine korku salınıyordu...

Bu büyük insanlık serüveninin, devrimler çağının, o tuhaf 20. yüzyılın bu kitapta Ortadoğu bağlamında anlatacağımız özel öyküsünün iki kahramanının görünümü şöyleydi İkinci Dünya Savaşı sonrasında:

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD artık kapitalist dünyanın tartışmasız yeni lideri olmuştu. Ne var ki ABD, büyük ve kanıtlanmış gücünün özgüveniyle kendi düzenini kurmaya girişen bir güç değildir sadece. O, aynı zamanda çeşitli zaafların, vehimlerin, korkuların da kurbanıdır. Dönemin Amerikan politikasını işte bu büyük güç, bu gücün yarattığı olanaklar algılamasıyla çok boyutlu zaaf ve kuşku yarattığı korkular belirleyecektir. Bu iki bileşenin etkileşiminden oluşan strateji, bir saldırı hamlesi olarak ortaya çıktı.

ABD yöneticileri, sermaye, seçkinler, politikacılar ve askerler, yeni "Amerikan Çağı"nın, rakipsiz imparatorluk düşlerinin girdabında esrik bir psikolojik hâlin esiriydiler. Onlara göre ABD, ancak tanrılara mahsus bir güçle mücehhezdi artık. "Mutlak silah" olarak adlandırdıkları nükleer bombalarıyla, insanlığı yok edecek bir gücü ellerinde bulunduruyorlardı. Buna ek olarak, ellerindeki, teknolojiden sermayeye, büyük varlıklarla yoktan var etme imkânına, yeniden inşa gücüne de sahiptiler. Dünyayı Amerikan çıkar ve ihtiyaçlarına göre yeniden biçimlendirebilirlerdi. Emperyalistler arası paylaşımdan hoşnut olmayan rakipleri Hitler'in bin yıllık imparatorluk düşünüyü yerle bir etmişlerdi ve artık liberal kapitalizmin Amerikan versiyonunun bin yıllık egemenliğine soyunabilirler-

di. Yanmış ve yıkılmış dünya karşısında, topraklarında iki büyük savaşta da tek mermi patlamamış ABD, emperyalist kapitalizmin taze devasa gücünü simgeliyordu.

Ne var ki, yüreklere korku salan bu büyük gücün kendisi de dehşetli kâbuslarla biçimlenmekteydi aynı zamanda. Bu korkuların kaynakları içerideki ve dışarıdaki dinamiklerde bulunmaktaydı.

Amerikan kapitalizmi, iki dünya savaşı öncesinde de büyük bunalımlar içinde kıvranmıştı ve bu krizlerden savaşların yarattığı konjonktürün çok yönlü etkileriyle kurtulabilmişti. Savaş sanayisinin ve askere almanın, istihdamdan durgunluğa çok yönlü yararlı etkileri söz konusuydu Amerikan ekonomisi açısından. Savaş harcamalarının ve savaşan emperyalist devletlere verilen kredilerin, silah satışlarının da sermaye fazlasının emilmesinden ekonominin canlanmasına uzanan olumlu sonuçları olmuştu. Ayrıca savaş hâlinin dayattığı iç disiplinin ve milliyetçi dalganın emekçiler üzerindeki etkilerine kadar bir dizi etmenin, karşılıklı etkileşim içinde ve çarpan etkisiyle sosyal sistemin yeniden üretilmesine stratejik katkılarda bulunduğu gerçeği de yönetici çevrelerde iyi biliniyordu. Ne var ki, bu konjonktürel iyileşmelerin ardında yapısal zaafaların olduğu gibi durduğunun da ayırdındaydı egemenler.

“Amerikan Düşü”nün bütün dünyaya bir refah ve özgürlük projesinin kavramsal adı ve Amerikan kapitalizminin insanlığın topyekûn kurtuluşuyla özdeş tutulduğu özgüvenin simgesi olarak pazarlandığı bir dönemde, 1931 yılında, bir derginin haberinde görülen ABD içindeki manzara ise tam tersini göstermektedir. 7 Ekim 1931 tarihli *Business Week* dergisinin haberi şöyledir:

... [Sovyet Ticaret Şirketi] Amtorg'un New York bürosunda 6 bin iş için 100 binden fazla başvuru alındı. Geçen haftanın herhangi bir sabahında başvuranların sayısı 280 oldu. ... Bu 'tipik' sabahın başvuru listesinde ... 2 berber, 1 levazımatçı, 2 musluk tamircisi, 5 boyacı, 2 aşçı, 36 'büro' çalışanı, 1 benzin istasyonu operatörü, 9 marangoz, 1 havacı, 58 mühendis, 14 elektrikçi, 5 satış elemanı, 2 matbaacı, 2 kimyager, 1 kunduracı, 1 kütüphaneci, 2 öğretmen, 1 kuru temizlemeci, 11 oto tamircisi, 1 diş doktoru bulunmaktaydı. ... Başvuran az sayıda zenci de vardı ama siyahların çoğunluğu vasıfsız olduğundan onların sayısı az.

Başvuruların nedeni olarak üç temel gerekçe sıralanıyor: 1. işsizlik; 2. buradaki duruma karşı büyük nefret; 3. Sovyet deneyimine duyulan ilgi...

İşe alınan ya da alınacak olan Amerikalı işçilerin çoğunluğu öncelikle aşağıdaki sanayi merkezlerinde istihdam edilecekler: Stalingrad traktör fabrikası, Harkov traktör fabrikası, Nizhni Novgorod'daki büyük otomobil fabrikası, Sormovadaki lokomotif fabrikası, Magnitorsk ve Kuznetsk çelik işletmeleri, Kuznetsk bölgesi maden ocakları, Urallar'da ve Kazakistan'daki madeni eşya tesisleriyle maden ocakları ve ülke genelindeki demiryolu inşaatları...¹

Evet, 1931 yılında sadece New York kentinde 6 bin iş için 100 binden fazla vasıflı işçi, teknisyen, tekniker, mühendis, doktor, öğretmen gibi mesleklerden Amerikalı, Sovyetler Birliği'nin Sibiry, Kazakistan gibi mahrumiyet bölgelerinde çalışmak için kuyruğa giriyordu. Vasıfsız işçilere de imkân tanınsa, anlaşılın, başka yüz binler de girecekti iş kuyruğuna, "özgürlük ve bolluk ülkesi ABD"de. Üstelik derginin haberine göre, Sovyetler Birliği'nde çalışmak için kuyruğa girenler, "ABD'deki sisteme karşı nefret, Sovyet deneyimine karşı da ilgi" duyuyorlarmış!

Kapitalizmin kendi mantık ve dinamiklerinin özellikleri, Amerikan seçkinlerini bu en güçlü günlerinde bile rahat bırakmıyordu. Sonradan Dışişleri Bakanı da olacak ve Soğuk Savaşı başlatmada özel görevler üstlenecek Dean Acheson, 1944 yılında, Bakanlık Müsteşarıyken Kongre'de yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu:

Bu bir pazar meselesidir. ... Kabul etmeliyiz ki, ülkenin ürettikleri, üretimi mümkün kılan mali düzenlemelerle kullanılmakta ve satılmaktadır. [Oysa başka bir düzen altında] ülkenin bütün üretimini ABD içinde kullanabilirsiniz [ama kapitalist sistemde hükümet] yabancı pazarlar aramak zorundadır. [Aksi hâlde] ekonomik ve sosyal sistemimiz üzerinde çok kapsamlı etkileri olabilecek... kötü durumlara [düşebiliriz].²

Emperyalist ülkede, emeğin ve başka halkların alınterinin gaspına dayalı zenginlik de başka beladır ve bizzat kendisi korku kayna-

1 J. Adler ve diğ. (der.), *The Annals of America*, (The Bicentennial Edition), c. 15, *Encyclopedia Britannica*, Inc. Chicago, 1976, s. 101-102.

2 Aktaran William Appleman Williams, *The Tragedy of American Diplomacy*, (gözden geçirilmiş basım) Delta, New York, 1962, s. 167-168.

ğıdır. Bunu, ileride göreceğimiz “kuşatma siyaseti”nin akıl babası ünlü diplomat George Kennan, 1948’de kaleme aldığı Dışişleri Bakanlığı Siyaset Planlama Çalışması’nda şöyle ifade ediyordu:

ABD, dünya zenginliğinin yüzde 50’sine sahiptir ama dünya nüfusunun da sadece yüzde 6,3’üne. Bu durumda, kıskançlık ve hınç hedefi olmaktan kurtulamayız. Önümüzdeki dönemde asıl görevimiz, ulusal güvenliğimize kesin zararlar vermeksizin bu eşitsizlik durumunu sürdürmemizi sağlayacak ilişki biçimlerini oluşturmaktır. Bunu yapmak için, bütün duygusallıkları ve boş hayalleri bir tarafa bırakmalıyız ve her yerde dikkatimiz acil ulusal hedeflerimiz üzerinde odaklanmalıdır. Diğerkâmlık ve dünya hayırseverliği lüksüne sahip olduğumuz konusunda kendimizi aldatmamalıyız. Demokratikleşme, yaşam standartlarını yükseltme ve insan hakları gibi soyut ve gerçekçi olmayan hedefler üzerinde konuşmayı bırakmalıyız. Doğrudan güç kavramlarıyla hareket etmek zorunda kalacağımız günler çok uzak değildir.³

Amerikan düzeninin hem içeride hem dışarıda, iç ve dış düşmanlar karşısında korunması arasındaki organik bağı, Başkan Truman, 1947 yılında Baylor Üniversitesi’nde yaptığı konuşmada vurguluyor, “Amerikan sistemi, Amerika’da da ancak bir dünya sistemi olabilirse varlığını sürdürebilir,” diyordu. Truman’a göre, sistemin Amerika içinde de geçerliliğini sürdürebilmesi ve “komuta ekonomisi”nin “gelecek yüzyılın modeli” olmaması için “bütün dünya Amerikan sistemini kabullenmeliydi.”⁴

Ne var ki, dünyadaki gelişmeler ABD açısından çok kaygı vericiydi.

Her şeyden önce, yıkılmakta olan kapitalizm, doğum yeri Avrupa’da kurtarılmalı ve yeniden ayağa kaldırılmalıydı. Bu, stratejik açıdan olduğu kadar ekonomik bakımdan da çok önemliydi. ABD’nin verdiği borçların ve buraya yaptığı yılda 16 milyar doları bulan ihracatın karşılanabilmesi için de yaşlı kıtada kapitalizmin restorasyonu şarttı.

Savaşın sonra Avrupa’da, İtalya’dan Çekoslovakya’ya, Fransa’dan Macaristan’a, Belçika’dan Polonya’ya, Lüksemburg’dan

3 Bkz. Rahul Mahajan, *The New Crusade: America’s War on Terrorism*, Monthly Review Press, New York, 2002, s. 102.

4 Ian Fleming, *The Cold War and its Origins*, Double Day, New York, 1961, s. 436.

Bulgaristan'a, Danimarka'dan Romanya'ya, Norveç'ten Arnavutluk'a, İzlanda'dan Yugoslavya'ya, komünist partiler ya koalisyon ortağı olarak ya da tek başlarına iktidardaydı. Yunanistan'da komünistler ile kralcılar arasında iç savaş vardı, Almanya işgal altındaydı ve Kızıl Ordu Avrupa'nın ortasına, Berlin'e kadar kurtarıcı bir güç olarak gelmişti.

Üretici güçlerin önemli oranda tahrip olduğu yanmış yıkılmış Avrupa'da kapitalizm sadece ekonomik bir bunalım içinde değildi, aynı zamanda faşizmin ve dünyayı ateşe atan iki emperyalist paylaşım savaşının moral yükü altında da ezilmekteydi. Buna karşılık komünistler, partizan direnişçiler, Sovyetler Birliği prestijlerinin doruğundaydı. Avrupa'da işçi sınıfı, emekçiler, aydınlar yeni bir dünya için örgütlü biçimde ayaktaydı.

Sosyalizmin güçleri Çin'de, Kore'de, Vietnam'da da büyük ilerlemeler kaydetmekteydi.

Bu sınıfsal öze sahip devrimci durumun yanı sıra yeryüzünün pek çok bölgesinde, mazlum halkların dünyasında da sömürgecilik tasfiye olma sürecine girmiş ve millî devrimler çağı başlamıştı. Ulusal kurtuluş hareketlerinin Asya'da, Afrika'da, Ortadoğu'da yeni, bağımsızlıkçı, kalkınmacı, modernleşmeci millî devletler kuracak bir çağı oluşturacağı artık somut bir gerçeklik olarak ortaya çıkmıştı ve bu da Amerikan egemenlerini endişelendirmekteydi. Uluslararası sermayenin artık denetimsiz ve ölçüsüzce, alışageldiği gibi buralardaki halkların emeğine el koyması, kaynaklarını gasp etmesi, zenginliklerini talan etmesi, onları politik, kültürel ve askerî açıdan tam denetim altında yönetmesi eskisi kadar kolay mümkün olamayabilirdi. Halklar uyanıyor, haklarını istiyor, bunun için kendi özgüçleri temelinde örgütleniyor, mücadeleye atılıyordu ve bu, ABD'yi dehşetli ürkütüyordu.

Özetle, Amerikan seçkinleri, bir yandan savaş sonrası durumdaki güçlerinin ve bunun yarattığı olanakların ayırındaydı, ama öte yandan da zaafplarının ve bunlardan kaynaklanan korkularının esiriydiler. Korkular ve fırsatlar, zaafplar ve güçler, Amerikan dış (ve iç) politikasını belirleyen temel etmenler olarak saldırgan güdüleri biçimlendirmekteydi...